

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/36/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114224046
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8114224046.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Filakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobkyne: S. A., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v W., na ul. W. č. 7, právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku, na ul. Sov. hrdinov č. 163/66, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, na ul. Pribinovej č. 25, IČO: 35 807 598, o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 01.02.2022 č.k. 13C 165/2014-96 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 27.05.2022 č.k. 13C 165/2014-123, takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok v spojení s opravným uznesením.

Žalobkyni sa priznáva náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením (ďalej len napadnutý rozsudok) určil, že zmluvná podmienka v zmluve o spotrebiteľskom úvere uzavretej medzi stranami konania dňa 22.11.2013 o povinnosti spotrebiteľa zaplatiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom v časti o administratívnych nákladoch na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou vo výške 338,25 eur je neprijateľná. Žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala určenia, že zmluvná podmienka v zmluve uzavretej medzi stranami sporu dňa 22.11.2013 v tej časti poplatku - „administratívny poplatok“, ktorá zahŕňa administratívne náklady na vypracovanie a uzavretie zmluvy o spotrebiteľskom úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku.

3. Vo veci už bolo raz rozhodnuté, a to rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 09.01.2018 č.k. 13C 165/2014-31, ktorým bola žaloba žalobkyne zamietnutá. V dôsledku odvolania podaného zo strany žalobkyne Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 17.10.2019 č.k. 7Co 65/2019-87 rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Dňa 22.11.2013 uzavreli strany sporu zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 500 eur. Žalovaný sa zaviazal poskytnúť žalobkyni bezúčelový úver v hotovosti v sume 500 eur a žalovaná ako spotrebiteľ sa zaviazala poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom vo výške 484 eur. Celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom boli tvorené súčtom úroku vo výške 39,15 % ročne z poskytnutého úveru, čo predstavuje sumu vo výške 145,75 eur a z administratívnych nákladov na

vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou vo výške 338,25 eur (ďalej len „administratívny poplatok“).

5. Z písomného vyhotovenia zmluvy pritom vyplýva, že táto bola vyhotovená na predtlačenom zmluvnom formulári žalovaného, do ktorého bol, okrem osobných údajov žalobkyne a ďalších údajov o parametroch úveru, za údajom o výške úroku 39,15 % ročne doplnený aj údaj o výške administratívneho poplatku, a to v sume 338,25 eur zodpovedajúcej v tomto konkrétnom prípade až 67,65 % z výšky úveru. Administratívny poplatok v zmluvách žalovaného zjavne nebol stanovený paušálne vždy rovnakou sumou, ale premenlivo. Od čoho však závisela táto výška administratívneho poplatku a v závislosti od čoho konkrétne sa mal práve v takto stanovenej značnej výške uhradiť, to zo zmluvy zrejme nie je.

6. Z ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka pritom vyplýva, že za neprijateľné podmienky, ktoré sú v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatné, sú považované ustanovenia obsiahnuté v spotrebiteľských zmluvách, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, s výnimkou tých prípadov, ak sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny alebo ak boli individuálne dojednané. Tieto kritéria neprijateľnosti zmluvnej podmienky pritom v danom prípade naplnené boli a toto ustanovenie zmluvy je tak neprijateľnou a tým aj neplatnou podmienkou.

7. V prvom rade bolo potrebné zaoberať sa tým, či žalobkyňou napadnutá zmluvná podmienka nie je v zmysle ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka vylúčená z posudzovania neprijateľnosti zmluvných podmienok. Takými sú pritom iba zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti jeho ceny a zároveň sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne, alebo ak boli individuálne dojednané. Medzi tieto výluky však napadnuté ustanovenie nepatrí. Napadnutá zmluvná podmienka sa síce nepochybne týka hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, avšak nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne tak, aby bolo zo zmluvy dostatočne zrejmé za čo presne a ako sa má táto časť ceny za predmet plnenia platiť a to i vzhľadom na jej značnú výšku, najmä v súvislosti s právom spotrebiteľa kedykoľvek počas trvania zmluvy splatiť spotrebiteľský úver úplne alebo čiastočne pred dohodnutou lehotou splatnosti (§ 16 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch), pri ktorom je spotrebiteľ povinný uhradiť úrok a náklady vzniknuté len za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia. Zároveň táto zmluvná podmienka nepochybne nebola individuálne dojednaná, keďže žalovaný túto skutočnosť nijako netvrdil a ani nepreukázal (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Vzhľadom na to tak toto zmluvné ustanovenie nie je vylúčené z kontroly jeho neprijateľnosti a bolo možné pri ňom posúdiť, či nejde o ustanovenie spôsobujúce zjavnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, a to aj z hľadiska jeho určitosti, predmetu plnenia a primeranosti ceny.

8. Napadnutá zmluvná podmienka o povinnosti spotrebiteľa zaplatiť administratívne náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou vo výške 338,25 eur spôsobuje celkom zjavnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

9. V súvislosti s touto odplatom pri poskytnutí peňažných prostriedkov, závislou zrejme od výšky úveru, resp. iných neznámych skutočností, i nejasnosťami za čo sa má platiť, sa podporne poukázalo tiež na aktuálny demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok podľa ust. § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa (§ 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka), resp. ustanovenia, ktoré vyžadujú od spotrebiteľa uhradenie plnení, o ktorých spotrebiteľ nebol pred uzavretím zmluvy preukázateľne informovaný, ktorých úhrada nebola opravená v zmluve alebo za ktoré spotrebiteľ nedostáva dohodnuté protiplnenie (§ 53 ods. 4 písm. v) Občianskeho zákonníka).

10. Vzhľadom na tieto dôvody, ako aj s poukazom na právne závery odvolacieho súdu, ktorým je súd prvej inštancie viazaný, súd prvej inštancie rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokvej časti rozsudku.

11. Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 255 ods. 1 C.s.p. v spojení s ust. § 162 ods. 1, ods. 2 C.s.p.

12. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že v čase uzavretia zmluvy neexistoval a nebol účinným žiadny všeobecne záväzný právny predpis, podľa ktorého by bola stanovená maximálna prípustná výška úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov. Možno teda vychádzať iba z ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti.

13. Čo sa týka poplatku za poskytnutie úveru, tento nie je neprimerane vysoký vzhľadom na skutočnosť, že žalobca je nebankovým subjektom, ktorého riziko podnikania, ako aj podnikateľské náklady sú rozdielne a vyššie oproti bankám. Pokiaľ ide o samotnú výšku príslušného poplatku, tento v čase uzatvorenia zmluvy o úvere dlžníkovi vyhovoval, keďže nič voči jeho výške nenamietal. Zmluvu o úvere uzatvoril a peňažné prostriedky od veriteľa prevzal. Teda bolo na dobrovoľnom rozhodnutí dlžníka, či na dané podmienky úverovej zmluvy pristúpi alebo nie. Pokiaľ ide o výšku príslušného poplatku, tento je v zmluve o úvere dostatočne jasne uvedený, výrazne napísaný, je uvedený hneď pri sume poskytnutého úveru, teda dlžník musel vedieť posúdiť hodnotu protiplnenia a mal okamžite pri podpísaní zmluvy o úvere vedomosť, aká je cena úveru.

14. Výška, počet a termíny splátok, istiny, úrokov a iných poplatkov je jasne uvedená priamo na prednej strane zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

15. Žalobkyňa navrhla rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

16. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok v spojení s opravným uznesením spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

17. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

18. V danom prípade, ako to vyplýva z obsahu spisu, medzi stranami sporu bola dňa 22. 11. 2013 uzatvorená štandardná formulárová zmluva o spotrebiteľskom úvere v súlade s ustanoveniami v tom čase účinného zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov. Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pri tom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy.

19. Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväziť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoje ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života.

20. Rovnako Občiansky zákonník v ust. § 53 ods. 1 priamo uvádza, že spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). S akoukoľvek neprijateľnou podmienkou upravenou v spotrebiteľskej zmluve sa spája sankcia neplatnosti, čo priamo vyplýva z ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka.

21. Všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa je zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu

danú zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejme z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na ust. § 52 - § 54 Občianskeho zákonníka. Jedným z prostriedkov súdnej ochrany je i žaloba na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Ust. § 3 ods. 5 veta prvá zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov priamo umožňuje spotrebiteľovi proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa domáhať sa ochrany svojho práva proti porušiteľovi na súde.

22. Možnosť určenia niektorej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve za neprijateľnú, a teda neplatnú, priamo vyplýva aj z ust. § 53a Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej podmienky alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa. Zo znenia tohto ustanovenia nepochybne vyplýva, že predmetom konania môže byť i žaloba, ktorou sa spotrebiteľ domáha len určenia neprijateľnosti konkrétnej zmluvnej podmienky.

23. Právne bezvýznamný je poukaz žalovaného na ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Rovnako tomu tak je aj v prípade poukazovania na výpočet, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Posudzovanie úrokov z poskytnutého úveru a ani bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru predmetom sporu nebolo.

24. Pokiaľ ide o poplatok za poskytnutie peňažných prostriedkov, časť z neho mala predstavovať dohodnutý úrok a zvyšok zahŕňať ničím nešpecifikované náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Takáto špecifikácia nákladov je neurčitá a teda neumožňujúca podrobiť uvedené dojednanie súdnej kontrole z hľadiska prijateľnosti dohodnutej zmluvnej podmienky. Základnou podmienkou platnosti právneho úkonu vyžadovanou v ustanovení § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka je jeho určitosť. Nedostatok určitosti spôsobuje absolútnu neplatnosť právneho úkonu.

25. Okrem toho zmluva o úvere a všeobecné podmienky poskytnutia úveru sú listiny formulárové, používané žalovaným pri uzatváraní úverových zmlúv s množstvom ďalších spotrebiteľov. Na predtlačенých tlačivách sa menia len údaje o spotrebiteľoch a výške poskytnutého úveru. Za takejto situácie výška nákladov na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy mala byť v zásade rovnaká a nie meniť sa v závislosti od výšky poskytnutého úveru. Ak žalovaný výšku týchto nákladov odvádza od výšky úveru, je zrejme, že týmto dojednaním len sledoval ďalšie navýšenie odplaty za poskytnutie úveru s cieľom vyhnúť sa kontrole jej primeranosti, čo rozhodne nemožno hodnotiť ako konanie v súlade s dobrými mravmi.

26. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi v čase uzatvorenia zmluvy bol obsiahnutý v zákone č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Podľa ust. § 4 ods. 8 tohto právneho predpisu predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby alebo môže prívodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lesť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

27. Vo vzťahu k výroku o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky je potrebné dodať, že už v inom konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11C/42/2012 bola táto podmienka určená za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Stalo sa tak rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 13.9.2013 č.k. 11C/42/2012 - 46 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 21.8.2014 č.k. 5Co/219/2013 - 91. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na ustanovenie § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá

sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

28. S prihladnutím na vyššie uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 C.s.p. rozsudok v sporení s opravným uznesením ako vecne správny potvrdil.

29. Zároveň úspešnej žalobkyni bola priznaná i náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % podľa ust. § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 C.s.p. s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie.

30. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).